

Kuipplanten

Inleiding

In vroeger tijden werden planten die uit verre streken kwamen in kuipen en bakken gezet omdat ze in onze streken niet winterhard waren. Ze werden in de winterperiode naar binnen gehaald om ze tegen de vorst te beschermen. Vanwege de regelmatige verhuizing van buiten naar binnen en omgekeerd werden ze in kuipen - met handvaten of met ringen), bakken en potten gezet.

Bijna alle planten die zomers graag buiten staan kunnen in kuip of pot groeien en bloeien, mits standplaats, potgrond en hoeveelheid vocht maar aan de eisen van de plant voldoet.

Over het algemeen blijven de planten in de pot kleiner, wat weer extra perspectieven biedt voor de plaatsing op balkon en terras.

Aangezien de omstandigheden waaronder deze kuipplanten moeten groeien geheel verschillend zijn dan die in de volle grond, in de tuin, is de verzorging ook verschillend.

Keuze uit containers

Voor welke container u ook mag kiezen, zorg voor enkele gaten in de bodem of, nog beter, zijwand, welke een teveel aan water kunnen afvoeren. Potscherven, grind of kleikorrels op de bodem gelegd voorkomen dichtslibbing: doorvoer van water is gegarandeerd. Staat de container op een vlakke, betonnen bodem dan is het aan te raden de pot op nokjes te zetten, zodat de plant vrij van de grond komt te staan.

Terracotta potten

Terracotta potten, ofwel de roodstenen, aardewerk potten, veelal afkomstig uit de Zuid-Europese landen, worden tegenwoordig in allerlei vormen aangeboden. Uit Portugal en Spanje komen ook licht gekleurde, de zogenoemde 'blonde', potten.

Het aardewerk is poreus en neemt dus water op; vandaar dat de potgrond gemakkelijk uitdroogt. Daarom kan het in de zomer noodzakelijk zijn de planten in deze containers tweemaal per dag water te geven. Uitdroging kunt u tegengaan door een plastic binnenpot te gebruiken of door de binnenkant met plastic te bekleden (denk aan een gat in de bodem). Veel problemen kunt u omzeilen door in aardewerk potten juist planten te kweken die van droogte houden. Staat het aardewerk op een windgevoelig terras of balkon dan is verzwaaring met een of twee bakstenen mogelijk. Het poreuze aardewerk moet door en door droog zijn op het moment dat het buiten moet overwinteren, want het vriest gemakkelijk kapot.

Of uw kuipplanten nu wel of niet binnen moeten overwinteren, gebruik bij aardewerk potten bij voorkeur een plastic binnenpot. Ook al blijven de planten zelf buiten staan, uw overpotten kunnen dan in ieder geval vorstvrij binnen overwinteren.

- Aardewerk potten geeft u snel een oud uiterlijk door ze met karnemelk in te smeren en een tijdje in schaduw te zetten.

Houten kuipen

Deze zijn er van klassiek tot modern. 'Antieke' houten kuipen staan meestal op poten, zodat een goede afwatering gewaarborgd is. Het formaat is meestal groot, althans groter dan de potten en bakken van aardewerk. Zij zijn uitermate geschikt om, beplant met bomen of heesters, op te stellen in wat grotere ruimtes. Kies voor een harde houtsoort (met FSC-keur) als u van plan mocht zijn er zelf een te maken, en vergeet die handige pootjes niet. Bakken van de zachte houtsoorten, al of niet geïmpregneerd, hebben de neiging te rotten. Bewerk de houten bak absoluut niet met carbolineum; de planten die ermee in contact komen sterven dan helemaal af. Eventueel kan de houten container van een binnenbak of plastic bekleding worden voorzien.

Kunststof bakken

Kunststof bakken zijn licht in gewicht. Dat maakt het gebruik op dakterrassen mogelijk. De bakken moeten dan wel goed verankerd worden. Kunststof is niet poreus, zodat de pot in ieder geval niet kapot kan vriezen. Water verdampt er nauwelijks uit en naar verhouding hoeft minder water te worden gegeven. De grond is gelijkmatiger warm en vochtig en wortels hebben niet de neiging naar de potwand toe te groeien, omdat overal in de pot evenveel lucht aanwezig is. Tegenwoordig zijn kunststof potten in allerlei kleuren en veel vormen te koop: sommige lijken op echt aardewerk. In tegenstelling tot aardewerk verweert kunststof niet, dus echt 'oud' zien deze potten er nooit uit.

Rieten manden

Manden van riet behoren ook tot de mogelijkheden. U zult ze echter altijd van een plastic bekleding moeten voorzien, wil de mand na het watergeven niet lekken. De manden trekken vocht aan en vooral de onderkanten blijven lang vochtig en rotten daardoor vrij snel. Het is daarom verstandig de rieten manden uitsluitend voor eenjarigen te gebruiken. Deze gaan aan het eind van het seizoen op de composthoop, en de mand bewaart u, na hem eerst goed te hebben gedroogd, 's winters binnenshuis. Op deze manier gaat de mand meerdere jaren mee.

Betonnen bakken

Deze kunnen ook mooi zijn, maar helaas, ze zijn erg zwaar. De meeste betonbakken zijn nogal grof en robuust en dat maakt ze geschikt voor opstelling in grotere ruimtes. Indien u vorstbestendig beton aanschaft, kunnen de bakken in de winter buiten blijven staan. De diepere bakken zijn goed voor een beplanting met heesters of zelfs bomen te gebruiken. Speciaal de combinatie beton met winterharde boom of heester is aan te raden. Beide kunnen jarenlang op dezelfde plek blijven staan. De ondiepere betonbakken en met name troggen zijn geschikt voor droogteminnende, bodembedekkende planten zoals vetplanten en cactussen.

Als u om u heen kijkt, ziet u dat er nog veel meer attributen als container gebruikt kunnen worden, variërend van fonteintjes en antieke tuinvazen uit Engeland tot theepotten en klompen toe. Welke vorm en welk materiaal u ook gebruikt, houd altijd het volgende in de gaten:

- Containers van koper, zink of ijzer mogen niet in direct contact staan met de potgrond en de wortels: de planten verdragen het materiaal niet goed tegen, gaan kwijnen en sterven af. Bekleed dergelijke containers aan de binnenkant met een laag plastic of gebruik een aparte binnenpot.
- Ieder bak, kuip of pot moet altijd van een of meerdere gaten in of vlakbij de bodem zijn voorzien, tenzij u de bak als vijvertje gebruikt.
- Een rechte potvorm, of een die aan de onderkant iets smaller is dan aan de bovenkant, is ideaal.

Grondmengsel voor kuipen

Aangezien de planten maar weinig ruimte tot hun beschikking hebben, moet de potgrond aan een aantal eisen voldoen. De aarde moet voldoende vocht kunnen vasthouden, maar ook voldoende lucht, noodzakelijk voor de ademhaling van de wortels. Bovendien moet de grond lang voedingsstoffen kunnen vasthouden. Als basis kunt u gewone potgrond gebruiken. Gewone potgrond bestaat meestal uit 6 delen tuinturf, 2 delen turfmolm en 1 deel rivierzand. Bovendien zijn aan verpakte potgrond meststoffen, genoeg voor 4-6 weken, en wat kalk toegevoegd. Voor planten met specifieke eisen kunt u aan deze grond extra bestanddelen toevoegen. Zo willen droogteminnende gewassen als cactussen, vetplanten en veel rotsplanten liever een luchtig en toch wat zwaarder potgrondmengsel. U neemt dan bijvoorbeeld 2 delen potgrond op 1 deel grof zand en 1 deel verkrumelde klei.

De meeste planten die langer dan enkele maanden in potten of bakken staan, hebben ook een zwaarder en voedselrijker mengsel nodig. Dit grondmengsel moet dus geschikt zijn voor een grote groep kuipplanten daar deze zeer veel verschillende geslachten en soorten omvat. Een geschikt mengsel wordt samengesteld uit 2 delen potgrond, 2 delen verkrumelde klei, 1 deel verteerde stalmest (of gedroogde mest) en 1 deel scherp zand. Heideachtigen en planten als Camellia en Myrtus, de z.g. kalkmijdende planten, hebben juist behoefte aan een zure grond. Voeg in dit geval wat extra tuinturf toe.

Palmen daarentegen houden van extra kleigrond. Woont u op kleigrond en heeft u wat molshopen in de tuin meng dan 1 deel van deze luchtige grond door 3 delen potgrond.

Mest

De hoeveelheid voedsel in de kuip is hoe dan ook beperkt. In de groeiperiode moet regelmatig extra voedsel worden toegediend. Na half augustus zijn we niet meer gebaat bij extra groei; de planten moeten namelijk uitrijpen voor de winterperiode. Gedroogde koemest is een geschikte organische meststof. Kunstmeststoffen, zoals vloeibare kamerplantenmest en in water oplosbare poeders, zijn in het geïsoleerde milieu van de plantcontainer eventueel ook te gebruiken. Ze werken in veel gevallen vrij snel. Er zijn nu echter ook kunstmeststoffen in de handel die voorzien zijn van een harslaagje dat ervoor zorgt dat de voedingsstoffen geleidelijk worden afgestaan aan de grond. De snelheid waarmee dit gebeurt is afhankelijk van de temperatuur en de aanwezigheid van vocht in de bodem. Deze meststoffen hebben een veel langere werkingsduur en hoeven vaak maar eens in de twee tot drie maanden gegeven te worden. Kijk altijd op de verpakking naar de samenstelling, want niet iedere plant heeft dezelfde voedselbehoefte.

Water geven

Het komt er in de praktijk vaak op neer dat leidingwater wordt gebruikt. Regenwater is echter te verkiezen, zeker voor planten als Citrus, Callistemon, Myrtus en Ericaceae die veel last van hard leidingwater kunnen hebben. Over het algemeen verbruiken kuipplanten meer water dan wanneer ze in de vollegrond staan. Laat het water op **buitentemperatuur** komen. De meeste kuipplanten hebben dagelijks water nodig, ook als het heeft geregend; de bladpruik schermt immers vaak het grondoppervlak af, zodat de regen naast in plaats van in de pot terecht komt. Het moge duidelijk zijn dat planten op een zonnige plaats meer water nodig hebben dan planten die in de schaduw staan.

Om de gevolgen van teveel watertoevoer te beperken is het noodzakelijk voor een goede drainage in de vorm van potscherven of hydro-korrels te zorgen.

Laat de kuipplanten die in potgrond met veel tuinturf staan, nooit helemaal uitdrogen. Uitgedroogde tuinturf neemt namelijk geen water meer op.

In de winterperiode hebben planten die op een koele plaats overwinteren heel weinig water nodig. De kluit mag net niet uitdrogen.

Planten die bijvoorbeeld in de serre of huiskamer overwinteren, groeien gewoon door en hebben wel regelmatig water nodig.

Hoe koel is koel

De overwintering vormt een groot probleem voor de kuipplanten, vandaar hier een lijstje, waarin aangegeven staat welke plant in de winter in het licht of in het donker moet staan en bij welke temperatuur.

Latijnse naam plant	Licht	Donker	Graden Celsius
Abutilon	x		8 of 20
Agapanthus		x	0
Agave	x		5-10
Bougainvillea	x		12-18
Callistemon	x		5
Cestrun	x of	x	10-15 of 0-10
Chamerops	x		5-10
Cistus	x		5-10
Citrus limon	x		5
Datura	x of	x	5
Erythrina		x	8
Jasminum	x		5-10
Lantana	x		5-10
Laurus	x		0-5
Lotus	x		4-10
Musa	xx		13 en hoger
Myrtus	xx		4-8
Nerium	x		2-8
Pittosporum	x		2-8
Plumbago	x		5-12
Punica		x	5
Sollya	x		2-6
Solanum	x of	x	5
Trachelosper-mum	x		Buiten tot -10
Zantedeschia	x		4-1

x = behoefte aan lichte of donkere standplaats

xx = erg veel behoefte aan lichte of donkere standplaats

Tekst: Fieke Hoogvelt